

Grund- og nærhedsnotat

Kulturministeriet, 3. maj 2016

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens meddelelse ”På vej mod en tidssvarende, mere europæisk ramme for ophavsret”, KOM(2015) 626

(Meddelelse om modernisering af ophavsretten i EU)

Revideret udgave af grund- og nærhedsnotat af 8. januar 2016. Nye og reviderede afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen præsenterede den 9. december 2015 en meddelelse indeholdende Kommissionens overordnede vision for en mere tidssvarende, mere europæisk ramme for ophavsret.

I meddelelsen anføres, at Kommissionen vil skabe en moderne, mere europæisk ophavsretlig ramme af hensyn til Europas økonomiske og samfundsmæssige udvikling, den internationale konkurrenceevne og den kulturelle diversitet.

Baggrunden er, at Kommissionen ønsker, at styrke det indre marked for kreativt indhold, hvor EU's borgere skal kunne opnå bred adgang til kreativt indhold i hele EU, at EU's ophavsretsregler fortsat skal give en høj grad af beskyttelse til rettighedshaverne samt bibeholde en god balance med andre politiske mål som fx uddannelse, forskning og innovation.

Endelig fremgår det af meddelelsen, at det på lang sigt er Kommissionens vision at skabe en fælles EU-ophavsretslovgivning med fælles jurisdiktion og domstol.

2. Baggrund

EU-Kommissionen præsenterede den 9. december 2015 en meddelelse, som indeholder Kommissionens visioner for, hvordan EU's regler om ophavsret kan gøres mere tidssvarende.

Meddelelsen kommer som opfølgning på Kommissionens meddelelse ”En strategi for et digitalt indre marked i EU” fra maj 2015, som udstikker Kommissionens strategi for at styrke det digitale indre marked og indeholder initiativer inden for en række områder til at opnå dette formål. Af strategien fremgår det blandt andet, at Kommissionen vil skabe en moderne, mere europæisk ophavsretlig ramme. Forudgående for meddelelsen fra maj havde formanden for Kommissionen, Jean-Claude Juncker, annonceret en opdatering af ophavsretten i EU i sine politiske sigtelinjer for den kommende kommission i slutningen af 2014.

I meddelelsen fra 9. december 2015 ”*På vej mod en tidssvarende, mere europæisk ramme for ophavsret*” konstaterer Kommissionen, at internettet er blevet en vigtig distributionskanal, og at onlinetjenester i dag er en almindelig kanal, hvor forbrugerne kan hente digitalt indhold på linje med fysiske formater som bøger og dvd'er.

I forlængelse heraf anfører Kommissionen, at det er nødvendigt at tilpasse EU's ophavsretsregler, så alle markedets aktører og alle borgere kan gribe de muligheder, som dette miljø byder på, samt at der er brug for en mere europæisk ramme, hvis fragmenteringen på det indre marked skal overvindes.

Overordnet konkluderer Kommissionen, at det er nødvendigt at:

- sætte yderligere fokus på det indre marked og fremme harmoniseringen af de nuværende EU-ophavsretsregler, hvor dette er relevant, særligt ved at håndtere aspekter, der vedrører princippet om territorialitet i ophavsretten
- tilpasse ophavsretsreglerne til de nye teknologiske realiteter, hvor dette kræves, så de kan fortsætte med at opfylde deres formål.

Baggrunden er, at Kommissionen ønsker, at EU's borgere kan opnå bred adgang til kreativt indhold i hele EU, at EU's ophavsretsregler fortsat giver en høj grad af beskyttelse til rettighedshaverne samt at en god balance med andre politiske mål som fx uddannelse, forskning og innovation eller lige adgang for personer med handicap i det digitale miljø bibeholdes.

3. Formål og indhold

Det overordnede formål med Kommissionens meddelelse er at opstille visioner for, hvordan EU's regler om ophavsret gøres mere tidssvarende og styrke det indre marked for kreativt indhold. Meddelelsen beskriver med dette udgangspunkt, hvordan Kommissionen har til hensigt at nå sit mål og præsenterer en plan herfor. De enkelte elementer i planen gennemgås nedenfor.

Det er Kommissionens vurdering, at de opstillede mål spiller en vigtig rolle for Europas økonomiske og samfundsmæssige udvikling, den internationale konkurrenceevne og den kulturelle diversitet. Samtidig peger Kommissionen på, at en ophavsretlig ramme, der yder en høj grad af beskyttelse, udgør grundlaget for de europæiske kreative branchers konkurrenceevne.

1. Bedre adgang til indhold i hele EU (mobilitet af onlinetjenester og territorialitet)

I meddelelsen foreslås, at hindringerne for grænseoverskridende adgang til online indhold og udbredelsen af værker gradvist fjernes. Første skridt i denne retning er det forordningsforslag om mobilitet – altså adgangen til at tage online abonnements-tjenester med sig, når man rejser – som blev offentliggjort af Kommissionen samme dag som meddelelsen, den 9. december 2015.

Ud over forordningsforslaget forventer Kommissionen at følge op på meddelelsen med lovgivningsmæssige initiativer på følgende områder (vedr. territorialitet), som skal fremsættes i foråret 2016:

- a. Fremme grænseoverskridende distribution af online radio- og tv-programmer gennem en revision af satellit- og kabeldirektivet
- b. Støtte til rettighedshaverne og distributørerne i forhold til at opnå aftale om licenser, der gør grænseoverskridende adgang til indhold mulig
- c. Bedre muligheder for at digitalisere værker, der ikke længere er i handlen

Desuden vil Kommissionen etablere andre politiske instrumenter, som skal være medvirkende til at bekæmpe piratkopiering og ulovlig download mv.

2. Tilpasning af undtagelser til digitale og grænseoverskridende miljøer

Forskelligheden i medlemsstaternes ophavsretslovgivning er især synlig, når det kommer til undtagelserne til den ophavsretlige eneret.

Dette kan ifølge Kommissionen bremse for uddannelsestendenser som onlinekurser, brug af digital teknologi og grænseoverskridende undervisning.

Derudover skaber den gældende handicapundtagelse ifølge Kommissionen problemer, da den er valgfri, hvilket kan medføre, at læsehandicappede mv. ikke kan få adgang til særlige formater fremstillet i en anden medlemsstat.

Endelig skaber forskellighederne ifølge Kommissionen udfordringer med forståelsen af visse andre undtagelsesbestemmelser, herunder bestemmelserne om tekst- og datamining og kulturarvsinstitutioners adgang til at bevare digitale værker mv.

På den baggrund vil EU-Kommissionen tage skridt til at sikre, at EU's lovgivningsmæssige ramme for undtagelser til de ophavsretlige enerettigheder, som er relevante for adgang til viden, uddannelse og forskning, er effektiv og grænseoverskridende.

Som et første skridt vil Kommissionen foreslå lovgivning, som skal gennemføre Marrakeshtraktaten om fremme af offentliggjorte værker for personer, der er blinde, synshæmmede eller på anden måde læsehandicappede. Kommissionen vil dernæst undersøge mulighederne og overveje lovforslag vedrørende de øvrige nævnte undtagelser i foråret 2016.

Det overordnede mål er at øge harmoniseringen af undtagelserne.

Endelig vil Kommissionen vurdere behovet for handling over for medlemsstaternes afgiftssystemer mv., som knytter sig til privatkopiering af ophavsretligt beskyttede værker.

3. Hvordan skaber vi en velfungerende markedsplads for ophavsret?

Der er en stigende bekymring for, om de ophavsretlige regler sikrer, at den værdi, der bliver skabt af nogle af de nye former for distribution af onlineindhold, bliver ligeligt fordelt. Dette kan skabe ulige markedsvilkår for de forskellige aktører involveret, herunder rettighedshavere, tjenesteudbydere og distributører.

Kommissionen vil iværksætte høringer vedrørende forskellige faktorer i forbindelse med deling af den værdi, der bliver skabt af nye former for onlinedistribution af ophavsretligt beskyttet materiale blandt markedsaktørerne og overvejer at gennemføre foranstaltninger på dette område senest i foråret 2016.

4. Et effektivt og afbalanceret håndhævelsessystem

Kommercielle overtrædelser af ophavsretslovgivningen forekommer relativt hyppigt. De er ifølge Kommissionen yderst skadelige for både rettighedshaverne og EU's økonomi som helhed.

Det lader efter Kommissionens vurdering til, at den nuværende juridiske ramme ikke er egnet til at klare udfordringerne på det digitale indre marked.

Kommissionen vil derfor tage skridt til at oprette og anvende "følg-pengene-mekanismer" på baggrund af selvregulering senest i foråret 2016.

Adfærdskodekser på EU-plan kan eventuelt understøttes af lovgivning.

For så vidt angår den juridiske ramme for håndhævelse, vil Kommissionen vurdere mulighederne og senest i efteråret 2016 overveje behovet for at ændre denne, særligt med fokus på kommercielle overtrædelser.

Ydermere ønsker Kommissionen at foretage en omfattende vurdering af den rolle som onlineplatforme spiller i den digitale økonomi, herunder også spørgsmålet om internetmellemmænds ansvar for distribution af ulovligt indhold. Kommissionen har i den forbindelse igangsat en offentlig høring, som regeringen har udarbejdet høringssvar på.

Endelig vil Kommissionen gennemføre en vurdering og høring over online platforme og mekanismer til at anmelde og effektivt fjerne ulovligt indhold, herunder efter princippet om "take down and stay down" – dvs. princippet om, at internetmellemmænd skal fjerne ulovligt indhold fra hjemmesider og sikre, at dette indhold ikke dukker op igen på den pågældende hjemmeside.

5. Fremme en langsigtet vision

Kommissionen sender afslutningsvis i meddelelsen et tydeligt signal om, at en fælles EU-ophavsretslovgivning på sigt vil være målet, og at dette er nødvendigt for at opbygge EU's indre marked, en europæisk økonomi i vækst og et rum, hvor Europas kulturelle, intellektuelle og videnskabelige produktioner kan bevæge sig så frit som muligt.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, da der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det bemærkes, at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at vurdere, hvilke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser de i meddelelsen omtalte initiativer vil have.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser, og det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at opgøre de økonomiske konsekvenser af de initiativer, som omtales i meddelelsen.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet, og det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at vurdere de administrative konsekvenser af de initiativer, som omtales i meddelelsen.

10. Høring

Meddelelsen har været sendt i ekstern høring hos relevante organisationer. Høringsfristen var fastsat til den 29. januar 2016.

Kommentarer fra høringssvarene er for overskuelighedens skyld gengivet under de samme overskrifter som ovenfor samt en overskrift vedrørende generelle bemærkninger. Det bemærkes, at kommentarer fra de hørte organisationer, som ikke knytter sig direkte til meddelelsen, ikke er gengivet. Endelig bemærkes, at en række organisationer har indsendt et samlet høringssvar. Visse af de pågældende organisationer har imidlertid samtidig indsendt deres eget høringssvar. Nogle af de hørte organisationer optræder således flere steder under samme afsnit.

Følgende organisationer har ikke haft bemærkninger til meddelelsen: DR, Radio- og tv-nævnet, Nota, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Rigsrevisionen.

A. *Generelle bemærkninger*

Dansk Journalistforbund, Danske Forlag, Koda, DJBFA, Danske Populærautorer, Dansk Komponist Forening, Copydan Billeder, Gramex, Producentforeningen, Dansk Forfatterforening, Dansk Skuespillerforbund, UBVA/Akademikerne, Dansk Musiker Forbund, Musikforlæggerforeningen i Danmark, Filmret, Foreningen af Danske Videogramdistributører, IFPI Danmark, Copydan Tekst & Node, Danske skønlitterære Forfattere, Danske Filminstruktører, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Dansk Korforbund, Danske Billedkunstnere, Brancheforeningen for Undervisningsmidler og FAF anfører i et fælles høringssvar, at fælles EU-løsninger under ingen omstændigheder bør ødelægge velfungerende nationale ordninger som den nordiske aftalelicens.

DJ:Fotograferne, Illustrationsgruppen i Dansk Forfatterforening, Foreningen Danske Tegneserieskabere og Danske Bladtegnere støtter dette synspunkt.

Dansk Journalistforbund fremhæver, at ophavsretten er en forudsætning for fortsat pluralisme og for, at den kreative branche fortsat kan bidrage til vækst og mangfoldighed i Europa. Dansk Journalistforbund understreger i tilknytning hertil, at ophavsretten bedst varetages gennem aftaler.

DJBFA, DPA, DKF, Koda og Musikforlæggerne i Danmark mener, at et fælles indre marked for kulturproduktion må respektere de nationale forskelle på produktionsvilkårene for ophavsretlig produktion, herunder forskellene i leveomkostninger og sociale sikkerhedsnet.

Det Kongelige Bibliotek finder, at det først er muligt at forholde sig til Kommissionens forslag, når de er præsenteret mere i detaljer.

Danmarks Biblioteksforening og Statsbiblioteket finder det generelt positivt, at der tages skridt til at sikre, at den lovgivningsmæssige ramme bliver tilpasset, fordi den teknologiske udvikling har ændret brugernes forventninger og behov for adgang.

Dansk Erhverv bakker op om intentionerne i det digitale indre marked og er enig med Kommissionen i, at digitaliseringens og internettets muligheder skal udnyttes fuldt ud. Dansk Erhverv anfører endvidere, at ny EU-regulering alene bør indføres i det omfang, som er nødvendigt for, at det indre marked kan fungere.

Det Danske Filminstitut (DFI) støtter EU's mål om et digitalt indre marked, hvor de tidssvarende, teknologiske muligheder udnyttes til at sikre adgang til og cirkulation af kreative værker til gavn for borgerne og til at understøtte den kulturelle diversitet i Europa.

Danske Medier deler Kommissionens opfattelse af, at det er nødvendigt at tilpasse EU's ophavsretsregler, så de bedre modsvarer de muligheder, som informations- og kommunikationsteknologien giver i dag.

Dansk Energi bakker op om Kommissionens ønske om at skabe bred adgang til online indholdstjenester ”uden grænser” i EU og anfører, at dette skaber grundlag for skalafordele, større produktudbud, øget kulturel diversitet og lavere forbrugerpriser.

B. Bedre adgang til indhold i hele EU (mobilitet af onlinetjenester og territorialitet)

Dansk Journalistforbund, Danske Forlag, Koda, DJBFA, Danske Populærautorer, Dansk Komponist Forening, Copydan Billeder, Gramex, Producentforeningen, Dansk Forfatterforening, Dansk Skuespillerforbund, UBVA/Akademikerne, Dansk Musiker Forbund, Musikforlæggerforeningen i Danmark, Filmret, Foreningen af Danske Videogramdistributører, IFPI Danmark, Copydan Tekst & Node, Danske skønlitterære Forfattere, Danske Filminstruktører, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Dansk Korforbund, Danske Billedkunstnere, Brancheforeningen for Undervisningsmidler og FAF anfører, at EU skal være varsom med at indføre mekanismer som salgs- og licenseringspligt og forbud mod licensopdelinger og geoblokering på nettet, idet geoblokering er et middel til at understøtte finansiering af film og tv-serier. Samtidig anføres, at de udfordringer, der er vedrørende territorialitet (portabilitet, geoblokering osv.), ofte hænger sammen med andre forhold end rettigheder (fx nationale forskelle vedrørende bredbåndsinfrastruktur, hardware-udbredelse og beskatning). Endelig anføres, at territorialitetsspørgsmål bør løses gennem frivillige aftaler mellem parterne. Her kan EU-Kommissionen bidrage som facilitator, anføres det.

Dansk Erhverv finder, at Kommissionen bør undersøge brugen af aftalelicenser og udviklingen af nye digitale forretningsmodeller nærmere, og at Kommissionen med fordel kan bruge de nordiske modeller som inspiration og best practise eksempler.

Det Danske Filminstitut (DFI) ser med bekymring på de varslede processer for portabilitet og præsalg af territorier.

TDC bemærker, at en fortsat mulighed for at foretage territorial afgrænsning af licenser kan være hensigtsmæssig af hensyn til sikring af national produktion.

Danske Medier finder det bydende nødvendigt, at udfordringerne for ophavsretten ikke finder deres løsninger i ”laveste fællesnævner”, men i regler, der også på længere sigt kan opfylde Kommissionens erklærede mål om konkurrencedygtige kreative brancher.

Dansk Energi bakker op om en fjernelse af geo-blokering og finder, at en generel fjernelse af geo-blokering i EU kan bane vej for et mere velfungerende og effektivt marked for distribution af vigtige fodboldbegivenheder i Europa. Dansk Energi hilser også Kommissionens revision af det gamle satellit- og kabeldirektiv velkommen, idet Dansk Energi finder, at dette bør udstrækkes til også at omfatte internet-baseret distribution af tv-programmer mv.

C. Tilpasning af undtagelser til digitale og grænseoverskridende miljøer

Dansk Journalistforbund, Danske Forlag, Koda, DJBFA, Danske Populærautorer, Dansk Komponist Forening, Copydan Billeder, Gramex, Producentforeningen, Dansk Forfatterforening, Dansk Skuespillerforbund, UBVA/Akademikerne, Dansk Musiker Forbund, Musikforlæggerforeningen i Danmark, Filmret, Foreningen af Danske Videogramdistributører, IFPI Danmark, Copydan Tekst & Node, Danske skønlitterære Forfattere, Danske Filminstruktører, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Dansk Korforbund, Danske Billedkunstnere, Brancheforeningen for Undervisningsmidler og FAF mener, at aftaler i modsætning til undtagelser giver undervisningsinstitutionerne mulighed for løbende at tilpasse sig den teknologiske virkelighed og anfører, at en målsætning om at skabe nye og tidssvarende læremidler, vil blive gennemhullet af en undtagelsesregel uden betaling på markedsvilkår, fordi der ikke vil komme tilstrækkeligt mange penge tilbage i kredsløbet til at producere nye læremidler. Organisationerne finder endvidere, at fleksible aftaler også bør vælges frem for lovgivning i forhold til eventuel regulering af kulturarvsinstitutionernes (fx bibliotekernes) muligheder for at stille ophavsretligt beskyttet materiale til rådighed. Ligeledes finder organisationerne, at det vil kunne udhule markedet og dermed fjerne grundlaget for fortsat produktion af blandt andet lærerbøger, hvis ophavsretten bliver begrænset for at give større fjernadgang i lukkede elektroniske netværk til værker, der opbevares i universitets- og forskningsbiblioteker mv. med henblik på forskning og ”private studier”.

Dansk Journalistforbund bifalder i øvrigt, at der i meddelelsen lægges op til forbedrede løsninger, når det gælder vederlag i forbindelse med privatkopiering, som skal føre til en mere effektiv distribution af disse vederlag til rettighedshaverne.

Dansk Forfatter Forening og Danske Forlag fremhæver endvidere, at mange trykte værker ikke længere er i handel, fordi omkostningerne forbundet med genoptryk, opbevaring mm. ikke har stået mål med en faldende kommerciel omsætning. Dog er mange forlag og forfattere i gang med selv at digitalisere og revitalisere deres bagkatalog, idet digitaliseringen netop giver mulighed for at stille værker digitalt til rådighed, uanset at efterspørgslen er lille. Dansk Forfatter Forening og Danske Forlag fremhæver yderligere, at den kommercielle værdi af bagkataloget og volumen spiller en afgørende rolle i en digital økonomi, og at et initiativ som tager udgangspunkt i, at det fx er en biblioteksopgave at digitalisere værker, der ikke forhandles mere (out-of-commerce), risikerer at opstille forhindringer for markedets udvikling af nye modeller, som også er baseret på værdien af bagkataloget. Dansk Forfatter Forening og Danske Forlag peger på, at fremtidige digitaliseringsprojekter om værker i bibliotekernes samlinger løses via aftalelicenser.

IFPI Danmark er af den opfattelse, at aftalelicens bør nævnes i meddelelsen og er af den opfattelse, at man skal være påpasselig med at introducere tvangsundtagelser.

DJ:Fotograferne, Illustrationsgruppen i Dansk Forfatterforening, Foreningen Danske Tegneserieskabere og Danske Bladtegnere støtter dette synspunkt og tilføjer, at det er vigtigt at huske på, at det ikke kun er brugere, der har behov for sikkerhed for, at de kan bruge værker lovligt, men at også billedskabere/fotografer har et ligeværdigt behov for sikkerhed for at modtage betaling, når deres værker bliver brugt.

Grakom hilser det velkomment, at Kommissionen vil undersøge blankbåndvederlagsordningen nærmere.

Det Kongelige Bibliotek kan tilslutte sig, at der skabes bedre muligheder for at digitalisere værker, der ikke længere forhandles. En gennemførelse af forslaget vil ifølge Det Kongelige Bibliotek bidrage til at forøge mængden af online kulturarv i hele EU. Endelig anfører Det Kongelige Bibliotek, at det ikke føler behov for at de ophavsretlige undtagelsesbestemmelser gøres obligatoriske, og at en øget harmonisering kan indebære en indskrænkning af undtagelserne, som biblioteket må tage klart afstand fra.

Syddansk Universitetsbibliotek ser frem til resultaterne vedrørende tekst- og dataminering, klarhed over undtagelserne vedr. undervisningsbrug, bevarelse af værker, fjernadgang i lukkede elektroniske netværk til bl.a. forskningsbrug samt resultaterne vedrørende panoramaundtagelsen.

Danmarks Biblioteksforening og Statsbiblioteket finder det vigtigt, at revisionen af grundlaget for ophavsretsreglerne ikke medfører en indskrænkning i de nuværende danske undtagelsesbestemmelser og anfører, at det generelt er vigtigt, at borgernes adgang til viden og information ikke bliver indskrænket. Danmarks Biblioteksforening og Statsbiblioteket mener derimod, der er behov for at gøre undtagelserne ufravigelige på en række punkter af hensyn til borgerne, herunder for forskning samt tekst- og dataminering. Danmarks Biblioteksforening og Statsbiblioteket støtter endvidere Kommissionens tilkendegivelser om, at der er behov for bedre muligheder for at give adgang til at digitalisere værker, der ikke længere forhandles og stille dem til rådighed i hele EU. Danmarks Biblioteksforening og Statsbiblioteket finder det ydermere positivt, hvis der gennem en undtagelse i ophavsretsloven kan gives adgang til Statsbibliotekets samlinger såvel på pligtafleveringsinstitutionerne som folkebibliotekerne. Endelig kan Danmarks Biblioteksforening og Statsbiblioteket tilslutte sig, at det kan fungere som en bremseklods for udviklingen af onlinekurser, digitale teknologier og grænseoverskridende undervisning, at der ikke er klarhed, når det gælder anvendelse til digitale formål og onlineindlæring.

Dansk Erhverv mener, at EU-Kommissionen skal være forsigtig i forhold til at gennemtvinge undtagelser, og at Kommissionen bør afdække, hvor store forskellene mellem medlemsstaternes implementering reelt er og undersøge om markedsbaserede modeller, herunder aftalelicens, kan løse eventuelle udfordringer.

Det Danske Filminstitut (DFI) finder det positivt, at Kommissionen foreslår tiltag vedrørende fremme af effektiv finansiering og anvendelse af tekstning ved offentlige midler, lettelse af brugernes muligheder for at fremsøge kreative værker online, og effektiv adgang til viden, uddannelse og forskning på tværs af grænserne.

Danske Medier anfører, at undtagelserne for fx tekst- og datamining og fjernadgang til værker i bibliotekernes samlinger i praksis risikerer at ødelægge markedet for licensering af adgang til mediernes arkiver til brug for medieovervågning samt salget af medier mv.

D. En velfungerende markedsplads for ophavsret

Dansk Journalistforbund, Danske Forlag, Koda, DJBFA, Danske Populærautorer, Dansk Komponist Forening, Copydan Billeder, Gramex, Producentforeningen, Dansk Forfatterforening, Dansk Skuespillerforbund, UBVA/Akademikerne, Dansk Musiker Forbund, Musikforlæggerforeningen i Danmark, Filmret, Foreningen af Danske Videogramdistributører, IFPI Danmark, Copydan Tekst & Node, Danske skønlitterære Forfattere, Danske Filminstruktører, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Dansk Korforbund, Danske Billedkunstnere, Brancheforeningen for Undervisningsmidler og FAF ønsker, at EU præciserer den praktiske anvendelse af den særlige safe harbour-undtagelsesregel i e-handelsdirektivet, idet den – hvis man anlægger en bred fortolkning af reglen - bidrager til massive krænkelse af ophavsretten på nettet.

Dansk Journalistforbund bifalder i øvrigt en effektiv finansiering og anvendelse af undertekstning, idet dette også vil understrege teksternes, versionisternes og dubbernes rettigheder.

DJBFA, DPA, DKF, Koda og Musikforlæggerne i Danmark hilser det i øvrigt velkomment, at EU-Kommissionen vil komme med forslag til nye definitioner af de ophavsretlige begreber ”communication to the public”, overføring til almenheden og ”making available”, tilrådsstilling.

Samrådet for Ophavsret (Samrådet) opfatter meddelelsens omtale af en fair balance i forhandlingsrelationen mellem autor og udøvere samt producenter og udgivere som et vigtigt element af reformen. Samrådet opfordrer den danske regering til at arbejde for, at dette element af reformen fastholdes og videreudvikles som en del af Kommissionens strategi for et digitalt indre marked.

Dansk Musiker Forbund (DMF) anfører, at de udøvende kunstnere på musikområdet i stigende grad oplever en forrøelse af kontraktpraksis, hvorfor også DMF finder, at der er behov for at gennemføre regler på fællesskabsniveau, som sikrer de enkelte ophavsmænd og udøvende kunstnere imod urimelige kontraktvilkår. Endelig opfordrer DMF Kulturministeriet til at arbejde for en klarificering af reglerne om tilrådsstilling, således at kun ægte on demand-tjenester omfattes af retten til tilrådsstilling.

Dansk Erhverv finder det hensigtsmæssigt, hvis EU-Kommissionen undersøger omfanget og håndhævelsen af ansvarsfrihedsreglen i e-handelsdirektivet nærmere.

TDC anfører, at det vil være særdeles uhensigtsmæssigt for en videre udvikling af det digitale marked og digitale tjenester både nationalt og på EU-niveau, hvis der sker en åbning af e-handelsdirektivet i forhold til ”intermediaries” ansvar.

SE/Stofa bemærker, at det er helt essentielt, at retransmissionsgebyret opkræves lige for alle distributører. SE/Stofa anfører, at det er oplagt, at lige konkurrencevilkår bør indgå i Kommissionens arbejde med en moderne ophavsret. Endelig ser SE/Stofa ikke noget behov for at ændre den balance, som e-handelsdirektivet er udtryk for, herunder at internet service providere ikke er ansvarlige for det materiale, der transporteres gennem deres net.

Danske Medier finder det helt centralt, at medierne har mulighed for at beskytte deres betydelige investeringer i produktionen af indhold mod uretmæssig udnyttelse. Det er efter Danske Mediers opfattelse ikke afgørende, hvordan denne beskyttelse gennemføres i lovgivningen, men derimod at beskyttelsen er effektiv.

E. Et effektivt og afbalanceret håndhævelsessystem

Dansk Journalistforbund, Danske Forlag, Koda, DJBFA, Danske Populærautorer, Dansk Komponist Forening, Copydan Billeder, Gramex, Producentforeningen, Dansk Forfatterforening, Dansk Skuespillerforbund, UBVA/Akademikerne, Dansk Musiker Forbund, Musikforlæggerforeningen i Danmark, Filmret, Foreningen af Danske Videogramdistributører, IFPI Danmark, Copydan Tekst & Node, Danske skønlitterære Forfattere, Danske Filminstruktører, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Dansk Korforbund, Danske Billedkunstnere, Brancheforeningen for Undervisningsmidler og FAF bemærker, at håndhævelse er og bliver centralt for ophavsretten, at ophavsretten ikke i praksis fungerer uden retshåndhævelse, og at retshåndhævelse er blevet et stigende problem. Organisationerne anfører endvidere, at en nøgle til at løse problemet er samarbejde mellem rettighedshavernes organisationer og internetudbydere, hvilket i Danmark er kommet til udtryk i blandt andet flere fælles kodekser. Organisationerne er også enige med Kommissionen i, at notice and take-down-systemerne kan forbedres.

IFPI Danmark opfordrer i øvrigt til, at Kommissionen fokuserer på princippet om ”take down and stay down”, da det er afgørende, at der er mekanismer til at stoppe ulovligheder på tværs af grænser. IFPI Danmark finder det endvidere bekymrende, såfremt Kommissionen overvejer at anvende sendelandsprincippet på onlineaktivitet, idet der vil være risiko for, at onlinetjenester vil etablere sig i lande med lavet muligt beskyttelsesniveau mv.

Rettighedsalliancen finder, at der er et stort behov for, at retssystemet begynder at kunne agere internationalt og bemærker, at ”follow the money-tilgangen” er en effektiv måde at adressere cyberkriminalitet på. Rettighedsalliancen beskriver i overordnede træk, den ”danske model” med en fælles hensigtserklæring mellem

relevante aktører, herunder online-platforme og internetmellemmænd, som hver tager forskellige typer af ansvar vedrørende håndhævelse af ophavsretten på internettet.

Dansk Erhverv bakker op om en fælles europæisk indsats i forhold til at opnå mere effektiv håndhævelse, herunder en ”follow the money-strategi”.

TDC understreger betydning af en ”følg-pengene”-tilgang og generelt brugen af selvregulering som den formentlig mest effektive tilgang til bekæmpelse af rettighedskrænkelser.

Det Danske Filminstitut (DFI) finder det positivt, at Kommissionen foreslår tiltag vedr. ”følg-pengene-mekanismer” til bekæmpelse af immateriel rettighedskrænkelser.

SE/Stofa er enige i også at fokusere på piratkopiering ved at fokusere på en ”følg-pengene” strategi med udgangspunkt i selvreguleringsinitiativer fra branchen. Det danske initiativ er et godt udgangspunkt herfor.

F. Fremme en langsigtet vision

Dansk Journalistforbund, Danske Forlag, Koda, DJBFA, Danske Populærautorer, Dansk Komponist Forening, Copydan Billeder, Gramex, Producentforeningen, Dansk Forfatterforening, Dansk Skuespillerforbund, UBVA/Akademikerne, Dansk Musiker Forbund, Musikforlæggerforeningen i Danmark, Filmret, Foreningen af Danske Videogramdistributører, IFPI Danmark, Copydan Tekst & Node, Danske skønlitterære Forfattere, Danske Filminstruktører, Danske Dramatikere, Dansk Artist Forbund, Dansk Korforbund, Danske Billedkunstnere, Brancheforeningen for Undervisningsmidler og FAF advarer imod at der gennemføres en egentlig EU-forordning om ophavsret, der skal afløse de enkelte medlemsstaters nationale love om ophavsret, og at dette suppleres af en særlig EU-Domstol til at behandle ophavsret. Organisationerne bemærker, at der gælder et vigtigt nærhedsprincip, som indebærer, at hvis det er bedre at lovgive nationalt, så er det den vej, man skal vælge frem for central EU-regulering.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Efter Kommissionens offentliggørelse af meddelelsen ”*En strategi for et digitalt indre marked i EU*” i maj 2015, sendte flere medlemslande, herunder Frankrig, Tyskland og Italien, et positionspapir til Kommissionen med landenes umiddelbare tilkendegivelser i forhold til meddelelsen, herunder holdninger til meddelelsens afsnit om modernisering af ophavsretten.

Italien er generelt set positiv over for mere harmonisering af ophavsretslovgivningen i EU, herunder at finde en løsning på udfordringen om mobilitet af onlinetjenester.

Storbritannien har tilkendegivet, at der skal findes en løsning på udfordringen om mobilitet af onlinetjenester.

Tyskland og Frankrig fokuserer særligt på beskyttelse af rettighedshaverne og fremfører den kulturelle diversitet i EU som en stor fordel for unionen i et fælles positionspapir fra de to lande, som er fremsendt til Kommissionen. Frankrig og Tyskland er umiddelbart positivt indstillede over for ændringer i undtagelserne vedrørende undervisning og forskning mv.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter overordnet set et digitalt indre marked i EU. Regeringen mener, at det digitale indre marked generelt bør kendetegnes ved åbenhed over for digital innovation og konkurrence, hvorved der bør være fokus på at sikre lave adgangsbarrierer for nye digitale virksomheder samt på at undgå protektionistiske tiltag. Endvidere bør det sikres, at der ikke indføres unødige byrder for erhvervslivet eller det offentlige i forbindelse med bestræbelserne på at fremme det digitale indre marked.

Regeringen finder, at ny EU-lovgivning på det ophavsretlige område bør fokusere på de udfordringer, hvor en løsning er nødvendig for et velfungerende digitalt indre marked, og hvor udfordringerne ikke kan løses fx via frivillige aftaler.

Regeringen er samtidig af den opfattelse, at ny EU-lovgivning ikke må forhindre anvendelsen af det danske aftalelicenssystem. Regeringen vil derfor aktivt arbejde for at bevare den danske aftalelicensmodel.

Regeringen har forståelse for udfordringen vedrørende territorialitet og finder, at der kan være grund til at undersøge mulighederne for grænseoverskridende adgang til online tjenester nærmere. Samtidig lægger regeringen imidlertid vægt på, at ændringer på territorialitetsområdet nødvendigvis må udformes med respekt for de særlige finansieringsmodeller, som den audiovisuelle sektor, herunder filmbranchen, gør brug af.

For så vidt angår mobilitet af onlineindholdstjenester finder regeringen behov for, at der findes en løsning, som tager højde for ovenstående principper.

På undtagelsesområdet anerkender regeringen potentialet i større juridisk klarhed på forskningsområdet og området for tekst- og datamining. For så vidt angår undtagelser på uddannelsesområdet har regeringen det synspunkt, at der fortsat bør sikres en rimelig kompensation til rettighedshaverne for udvikling af nye undervisningsmaterialer, men at det samtidig synes relevant at undersøge mulighederne for at forøge den grænseoverskridende brug heraf.

For så vidt angår håndhævelse mener regeringen, at håndhævelse af lovgivningens vej er væsentlig, men at den ikke kan stå alene. Regeringen finder derfor, at håndhævelse af ophavsrettigheder bør suppleres med at skabe lettere og lovlig adgang til kreativt indhold på internettet, frivillige aftaler og dialog med befolkningen.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Det oprindelige grund- og nærhedsnotat om meddelelsen blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 8. januar 2016.